LE DIRECTEUR GERANT:
VOIX DU PEUPLE TIENG-DAN ANNAM
DEPOT LEGAL INDOCHINE N°A 1281

NĂM THỨ BAY SỐ 562 — MỖI SỐ NĂM XU — 癸酉年正月十七日 — NGÀY THỨ BẢY — 11 FÉVRIER 1933

GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm	5$00	8$50
Sáu tháng	2.80	4.50
Ba tháng	1.50	2.50

Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai muốn quảng-cáo, việc riêng, xin thương-nghị trước.

TIẾNG-DÂN

敲 La Voix du Peuple 民

Chủ-nhiệm kiêm Chủ bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BẢO-QUẢN
số 172, đường Đông-ba, Huế
Hộp thơ: số 61
Giây thép nói: số 42
Giây thép: TIENGDAN — Huế

Tư-tưởng là mẹ đẻ ra sự thực.

NHỮNG ĐỀU NGĂN TRỞ
TRÊN CON ĐƯỜNG TƯ-TƯỞNG MỚI

Loài người khác với loài vật là vì có cái óc tư-tưởng. Có tư-tưởng mà sau mới có hành vi, nên các nhà triết học đều công nhận rằng « tư-tưởng là mẹ đẻ ra sự thực ». Thật thế, con ong, con kiến là giống vật biết hợp bầy, biết kiến tạo mà cái ổ ong hang kiến đời thượng cổ đến ngày không khác chút nào. Trái lại loài người thì trên lịch sử sinh hoạt thuở nay không biết bao nhiêu là cuộc đổi mới!

Hiện trên thế giới ngày nay, kể công việc của loài người, áo trơi thu áot, đuôi sâm cớt may, vi đại hùng trang là đường, nào, mà toàn là con đẻ của cái óc tư tưởng cả, tức cho rằng loài người không có tư-tưởng thì trên mặt trái đất này không có cái gì mới, mà trên lịch sử cũng không có gì gọi là tấn bộ, tưởng không phải là lời quá đáng.

Tư-tưởng quan thiết với đường tấn hoa như thế, đáng tế loài người, trừ kẻ ngu dốt ra, không ai không ước mơ mang đương tư-tưởng mới, để gây dựng ra công to nghiệp lớn mà giúp ích cho đời mình và quốc-gia xã-hội. Thế mà xét trên lịch-sử thì trầm trệ và thối lui phần nhiều (như là tư-tưởng người phương đông) mà mở mới và tấn tới thì ít. Dẫu cho văn minh như Âu-tây ta quan tuyệt trên hoàn cầu ngày nay mà thử kể những nhà đại phát minh đại sáng tạo, cũng chỉ số 1, 2 trong trăm ngàn, có người khởi xướng sớm mà trải qua một hai thế kỷ mới được công chúng công nhận; chưa nói đến dân tộc bán khai và dã-man khác.

Cuộc tấn tới của loài người là do cái óc tư tưởng mới, mà con đường tư-tưởng thường bị ngăn trở như thế là vì lẽ gì? Theo nhà triết học nước Anh La-tố tiên sinh đã suy nghiệm thì thấy mấy cớ:

1) Bản năng của tập quán. — Phàm động vật biết hợp bầy đều có cái bản năng. Loài người cũng thế. Cái bản năng ấy tập lâu thành quen ai cũng như nấy, như người ở núi thì thạo nghề đốn củi đi săn, người ở biển thì sở trường nghề chèo ghe đánh cá v. v... Nếu có kẻ nào có cái tài trí vượt ra ngoài cái bản năng khác với bọn thông thường kia, tất bị chúng ghét mà có khi làm đều nguy hại. Các nhà triết học phát minh thuyết mới thường bị lụy là vì lẽ ấy.

2) Lòng tin ngưỡng theo tập quán. — Người đời theo tập quán mà sinh ra lòng tin ngưỡng, hễ nghe thấy cái gì trái với mối tin ngưỡng của mình thì phát giận, hoặc là hoài nghi. (Như dân quê ta thường cúng ông-táo thổ-công, và đồng bóng v. v. nghe ai nói cùng nhằm tin tham nên bỏ đi, thì họ không tin). Những lý thuyết mới, lúc khởi đầu, thường nằm gần trong cối cô độc, nói không ai nghe, xướng không ai họa, ta vì lẽ ấy.

3) Pháp luật đã qui định. — Pháp luật đầu tiên vốn do cái luật thiên nhiên mà tạo ra, song lần lần do nhà quyền lực hoặc tôn giáo theo mục đích riêng mà bày đặt nhiều đều trái lẽ, buộc cho công chúng phải theo, lâu dời thành quen, cái gì trái với luật ấy tức cho là phạm tội. Như trong kinh thánh không nói đất đi, mà bỗng nhiên nghe có người nói đất đi, tức là trái thánh; vua là con trời, muốn làm gì thì làm, ai nói chạm đến là phạm thượng.... khoa-học với tôn giáo, thuyết nhân quyền với chánh thể chuyên chế, thường xung đột nhau, là vì lẽ ấy.

Trên là kể qua mấy đều mà La-tố tiên sinh cho là ngăn trở trên con đường tư-tưởng mới. Ngoài ra như ở xã hội bán khai và dã-man, giáo dục chưa phổ cập, học thức chưa khai thông, các đều tự do còn bó buộc thì những đều ngăn trở lại càng xấp mấy, không thể kể hết được. Thật là một sự khốn nạn cho cuộc tấn hóa vậy.

Xét trên lịch sử thì cuộc tấn hóa của loài người là do loài người có tư-tưởng mới, mà con đường tư-tưởng cần phải có giáo dục học vấn để bồi bổ vun đắp, như ta dẹp hẳn các mối ngăn trở thì mới mong có ngày nảy nở được. Bên phương đông ta các nhà tư-tưởng cao thượng, thường hay gá chuyện mộng để ngụ cái tư-tưởng của mình, như nước Hoa-tư, Dụng đào nguyên cùng những cảnh Bồng-lai kia nọ, tá nhưng cảnh thế giới cực lạc chính là vì mới tư tưởng không thực hiện được mà thanh mượn cảnh mộng để tự ủy vậy. Quốc-gia xã-hội nào mà khiến cho những kẻ có tư-tưởng cao thượng, chỉ nằm trong mộng tưởng, bị thiệt thòi cho đương hưởng phúc chung của loài người nào có ít đâu!

Khỉ-ưu Sinh

Việc Thế-giới

Trung, Nhật, Anh và Quốc-liên

Đông-kinh, 30 Janv. (R. d.) — Theo tin các báo thì Nội các Đông-kinh đã cho phép Tổng trưởng Ngoại giao gọi đại biểu Nhật ở Genève về và ra hội Quốc-liên, nếu phải ra. Người ta cho rằng Nhật ra ngoài hội Quốc liên, rồi tuyên bố chủ nghĩa Mônro ở Á-châu.

Đông-kinh, 31 Janv. (R. d.) — Theo tin báo giới thì Anh sẵn lòng thừa nhận Mãn châu quốc, nhưng không biết làm cách thế nào cho các nước nhỏ ở Quốc-liên khỏi kháng cự. Có tin ở Thượng-hải rằng chính phủ Nam-kinh sẽ tăng thuế nhập cảng hàng hóa Anh lên 100%, nếu Anh thừa nhận Mãn châu quốc. Báo giới vẫn công kích thái độ Anh lợn.

Thượng hải, 2 Fevr. — Có tin rằng Trung hoa sẽ ra khỏi Quốc liên, nếu tờ trình Hội đồng «19» sắp có đây không cấm việc thừa nhận Mãn châu quốc.

Đông kinh, 1 févr. — Chính phủ đã điện cho đại biểu ở Quốc liên bảo yêu cầu sửa đổi những cớ của điều quyết nghị hồi tháng décembre, về việc thừa nhận Mãn châu quốc, và yêu cầu giảm quyền của Hội đồng giải hòa, theo chính sách Trung-Nhật trực tiếp giải quyết của Nhật.

Đông kinh, 3 févr. — Các quân binh giới Nhật đông ý rằng khi nào Nhật cũng hoàn toàn tự do thi hành cái quyền trừ khử giặc cỏ ở Mãn châu quốc.

Thượng hải, 1er févr. — Chính phủ Nam kinh đã được tin người Trung-hoa ở Âu-châu gởi về cùng 10 chiếc máy bay trận, và đã khuyên các quan lại chịu giảm bớt một phần bổng trong 6 tháng đặng giúp vào việc tu bổ đội hàng không.

Biểu tình ở Ấn độ — Anh

Bombay, 31 Janvier. — Tại Chinsurah, cảnh binh bắn súng vào một đám đông của ông Gandhi đương chực treo lá cờ của Hội ngăn quốc dân trên sở nhà của cảnh phố. Có sáu người bị thương.

Nội các Daladier (Pháp) ra trước Nghị viện

Paris, 3 févr. — Thủ tướng Daladier đọc tờ tuyên bố của Nội các tại Thượng nghị viện. Phó thủ tướng Paganier đọc tại Hạ nghị viện.

(Xem qua trang 4 cột 2

CHUYỆN ĐỜI

Bác chài là ai?

« Thừa nhàn kim nhật vắng dan gia,
Đ.ên đi quân thanh tụng điệu hòa,
Duật bạng tương trì thành đồ sự,
Ngư ông đắc lợi tiếu kha kha ».

乘閒今日住民家
聞已爭持訟作和
鷸蚌相持成底事
漁翁得利笑呵呵 (1)

Đạo trong dân xã buổi thong dong,
Ruộng đất quan rồi kiện cũng xong.
Nhà cửa có trai nào có tội?
Bác chài được lợi lại cười ngoang!

Trên là bài thi một quan huyện, trong lúc việc quan rảnh, xử kiện xong, đi dạo trong dân gian thừa cơ hứng uống rượu mà bựt ra bài thi có thú ấy.

Cái hại «kiện nhau» xưa nay ai cũng đã rõ. Bên Tây có cái chức Juge de paix để xử hòa các vụ kiện lúc mới đầu. Chính là vì nhân dân mà trừ bớt cái hại «kiện». Ông Delval lúc làm chức xử kiện ấy thường nói với người kiện rằng: Một vụ hòa giải, dẫu xấu, cũng còn tốt hơn một vụ kiện được» (Un mauvais accommodement vaut encore mieux qu'un bon procès) mà tục ngữ ta cũng có câu: «Được kiện mười bốn quan năm, thua kiện mười lăm quan chẵn» đều là nói kiện nhau, dẫu thua dẫu được, đều bị thiệt hại. Xem thế thì làm quan xử kiện mà xử hòa, không phải việc tốt sao? Nhưng cái lối xử hòa của vị quan nói trên lại có cách đặc biệt kia:

Phàm có vụ kiện nào đưa đơn tới quan, quan chấp đơn, nhưng không xử vội, cũng không xử nơi công đường. Đầu tiên quan quở «Dân sao hay kiện nên hòa đi, kiện nhau tốn kém vô ích...». Lời quan giạy đường hoàng chính đại, có kém gì ông Delval Juge de paix kia đâu. Nhưng thong thả, quan đi hành hạt, tới làng hay là nhà người tiên cáo hoặc bị cáo về vụ kiện, dở lộ luật ra mà hiểu cho nghe.

Quan hiểu cách ấy là ý nghĩa thế nào? Ký giả không phải nhà tâm lý học, song trải đời nhiều ít, xin mạn phép theo chỗ kinh nghiệm mà phán đoán, thì thấy có 2 lẽ:

Lẽ thứ nhứt là quan để có thì giờ thong thả đặng dò xét người có vụ kiện ấy, nhà giàu hay là nghèo, cho kịp làm khi xử đoán.

Lẽ trên vẫn thường, đến cái lẽ thứ hai thì mầu nhiệm lắm. Dẫu nhà tâm lý học Âu tây tinh nghề đến đâu cũng không tìm thấy được: Quan lợi dụng cái thế lực nữ quyền mà làm cho người kiện kia vào khuôn sáo mình. Quan tới làng hay tới nhà dở vụ kiện ra, nào thế nầy là phạm luật phải kiết án, thế kia là trái phép phải ở tù. Những bộ luật quan đã thuộc lòng, đem ra giằng hàm ý dọa nạt), cốt thế nào người nhà kẻ đi kiện hoặc bị kiện kia nghe thấu tai. Lạ gì đàn bà nhà quê ta nghe nói bị án bị tù thì lo thay cho đức chồng mình, một hai nằn nỉ: «Thôi kiện làm gì, hết bao nhiêu lo chạy mà hòa hưu đi, để ở nhà làm ăn». Cái đức chồng «râu quặp» (2) kia sợ lệnh bà đắm thôi hòa cho yên chuyện. Không những nữ quyền mà thôi, đồng thời quan cũng lợi dụng cái giây gia đình kia để trói buộc nữa: nhà nào có con có em đi kiện hoặc bị kiện, nghe cái giọng «luật án» kia cũng sinh lòng sợ hãi, tự nhiên không xử hòa mà cũng xin hòa....

Những «nhứt tự đáo công môn» (一字到公門 một chữ tới cửa quan) nào phải dễ dàng, muốn kiện thì kiện, muốn hòa thì hòa hay sao? Dẫu lúc xin hòa hưu, quan bắt cả cả 2 tay, mà bên nào cũng cảm ơn quan, quan lại được cái tiếng «trong hạt không kiện». Vì cái kiện nào quan cũng xử hòa theo lối «ba phải» «3 » đó, nên có vụ nào phải hầm tình tư tòa gì mà biết là dân có kiện. Bài thi trên kia mà có chữ «bác chài được lợi» chính là tự mình nói việc mình mà tỏ cái vẻ đắc ý vậy.

Có kẻ nói: «Bác chài kia không phải chỉ riêng một mình quan đâu, có lẽ chỉ cả nha thuộc lại lệ và mấy quân bán cơm nữa». Nói vậy cũng phải, nhưng quan tư chi quan là đúng nghĩa hơn.

Chuyện trên đời, nhiều cái trông bề ngoài tốt đẹp mà ở trong chứa những đều xấu như câu chuyện «quan xử hòa» nầy thiếu gì, nếu không có con mắt tinh đời mà suy đoán theo bề ngoài thì lầm to!

Chương Hải

1) Bài thi nghe đọc đi đọc lại có đôi chữ lầm, song đại ý thì không sai.

2) Râu quặp vào hàm là tướng sợ vợ.

3) Tục truyền vị quan xử kiện, nói bên nguyên phải, bên bị cũng phải, sau quan bà cái lệ, quân cũng khen quan bà nói phải, gọi là «ba phải».

Tàu chìm, gần 100 người thiệt mạng

NAM-KỲ. — Sớm mai 28 tháng chạp Annam, chiếc tàu HOÀ-LỢI của hãng Navigation fluvial Tai-lập chạy đường Saigon — Trà vinh chìm tại sông Balai, cách chợ An-hòa 190 thước: 88 thiệt mạng.

Nguyên nhân ngày nghỉ tết nên nam nữ họ: sắm về chuyến tàu nầy rất đông; chủ tàu tham tiền mà không kể đến sanh mạng người, bao nhiêu hành khách cũng dồn vào, ba ga nhiều mấy cũng nhận đại (tàu 4 ngăn phép chở 120 người và 8 tấn hàng, mà chở đến 188 người, 30 tấn hàng!). Tới An hòa đúng 5 giờ rưỡi sáng. Vừa khi đâm ngang qua sông Ba lai đặng vào Rạch vớp thì tàu lật chìm.

Cái lật của cái tàu tham tiền mà giết người đã rõ rệt rồi. Vậy mà muốn tránh tội, ngày 29 họ cho một tàu máy lặn xuống An hòa độ thây nước kẻ bị thiệt mạng chịu đến cho mỗi mạng 30$!

Nương mạng người dầu có rẻ tao! Những người có cả con bị thiệt mạng đã đem đơn kiện; ông Đốc tờ Nhã, chủ bao Đông Nai (ông nầy có 6 người nhà bị thiệt mạng) đã nhờ hai đấng trạng sư Lê văn Kim và Trịnh đình Thảo lo rằng.

Người ta nói «tham thì hại», thật thế. Cái thuyền nhỏ, sức chở có chừng mà vì tham lợi tôi mất chở nhiều qua phải chìm, đã làm hại cho mình mà thiệt hại đến biết bao nhiêu sanh mạng của kẻ khác!

Cái gương chuyến HOÀ LỢI bị chìm trong năm, không những cang bài học cho thuyền xe chở khách mà đáng là một bài học cho những kẻ ra gánh vác việc đời vậy.

VẠN-VẠN

Trời rét

Rét gì rét mãi rét không thôi,
Rỏng rả nay đã mấy tháng rồi!
Gió buốt mưa trời đông khí giá,
Mưa giầm nhà gạch đỗ mồi hôi.
Tăm mền bông đắp còn kêu lạnh,
Ấm nước trà đun chẳng thấy sôi.
Ước được như cây đùng chót núi!
Trơ trơ sương tuyết đứng mình cội.

L. T.

Cúng nhằm

Một năm cúng nhằm biết bao lần?
Khinh mạn thần linh lại khổ dân.
Đình đám dọn chưng bày lắm chuyện,
Thịt xôi kính biếu xía nhiều phần.
Cầu an chỉ thấy ngay theo mãi,
Nhương họa mà sao phước chẳng gần?
Hỏi hỏi người mình mau tỉnh ngộ.
Ngọn triều khủng hoảng tới bên chân.

L. T.

HUỲNH-THÚC-KHÁNG CÔNG-TY

Chuyên-trách tập-cổ vốn 80.800$00

Hội-sở: N° 123 Đường Đông-Ba — HUẾ

R. C. Tourane N° 4

GIẤY MỜI
ĐẠI-HỘI-ĐỒNG THƯỜNG-NIÊN (1)

Thưa các Ngài Cổ đông,

Chiếu theo khoản 29 trong điều-lệ Công-ty, xin mời các Ngài đáng 8 giờ sáng ngày chủ-nhật 26 FÉVRIER 1933, tức là ngày mùng 3 tháng hai năm Qui-Dậu, đến nhóm Đại-Hội-Đồng thường niên kỳ thứ sáu tại nhà chớp ảnh TAM TẤN (Cinema Tam Tân) ở đường Paul-Bert Huế.

ĐỀ MỤC NGHỊ-SỰ:

1°/ *Duyệt sổ năm 1932*
2°/ *Bầu hai viên Hội-đồng kiểm-sát*
3°/ *Vấn đề chia lời*
4°/ *Xét việc đã qua trong năm 1932 và bàn việc tấn hành sau nầy.*

Nếu Ngài nào bận việc không đi được, thì xin ký giấy ủy-quyền (theo kiểu dưới đây) cho một vị cổ-đông khác, thay quyền quyết-nghị trong khi đến dự Đại Hội-Đồng.

Huế, le 21 Janvier 1933
QUẢN-LÝ
HUỲNH-THÚC-KHÁNG

(1) Giấy mời nầy có gởi riêng cho từng người

KIỂU GIẤY ỦY-QUYỀN

Tôi là _____ ở _____
cổ-đông Công-ty Huỳnh-Thúc-Kháng làm giấy nầy để giao quyền cho một vị cổ đông khác là ông _____ ở _____
thay mặt tôi quyết nghị các khoản trong kỳ Đại Hội-Đồng thường niên nhóm ngày 26 Février 1933 tại Huế.

_____, le _____ 1933
Ký tên:

Cảm tưởng đối với
VẤN ĐỀ THẤT NGHIỆP

Thất nghiệp! thất nghiệp! tiếng nói rất phổ thông và cảm khích, xuất ra ở cửa miệng người nước ta trong mấy năm lại nay, khiến phần đông, như là ở thôn quê, mới nghe qua cũng ngạc nhiên mà rằng: «Của lạ nầy, xưa nay bọn phong lưu công tử không nghề không nghiệp, cùng bọn du thủ du thực, ăn toi cơm mặc uổng áo, sống chật đất, làm sâu mọt của xã hội là hạng bỏ đi. Còn bao nhiêu nhân loại sinh tụ trên quả đất nầy, có ăn thì có làm, đời nọ trải qua đời kia, nhờ cái kho thiên nhiên vô tận của trời chung, cùng với cái tri thức năng lực của loài người, tạo thành biết bao sinh liệu vô cùng tận. Của cải đã là của cải chung, nghề nghiệp cũng là nghề nghiệp chung, thì người ta kẻ làm công nầy, người làm việc khác, thông công dịch sự là lẽ tất nhiên, kẻ lao động trí thức, người lao động thể lực, kẻ làm thầy, người làm thợ, làm thuê v.v, chỉ sợ mình lười biếng bỏ mất công việc, chứ công việc đâu lại thiếu cho người làm, hay là mất đi đâu được! «Thiên sinh nhân hà nhân vô lộc» một ngày mà quả đất nầy còn, loài người vẫn còn, thì thực phẩm và công nghệ cứ còn, mà càng lâu càng phát triển thêm, huống cái đời cơ khí ngày nay đường sinh lý của người ta lại càng rộng rãi hơn, dễ dàng hơn, chứ sao bữa nay nghe tin anh kỳ nầy tự sát vì mất chỗ làm, bữa mai anh phu kia quyên sinh vì kiếm không ra việc?

Những tưởng tượng áp mở trên đây, đành rằng không hiểu cái xu thế hiển nhiên của xã hội, song không phải là quá đáng. Xét cái nguyên lý tối sơ của loài người kết hợp thành bầy, theo từng trình tự tiến hóa, do chế độ nầy thay chế độ khác, và bằng theo cái mặt trái của xã hội hiện thời, thì ta rõ thấy ở giữa đám «đen dầu», có cái đặc điểm «hỗ trợ», mà nguyên động lực là dây lao động nối dài sinh mệnh đến cõi vô cùng. Không vậy thì loài người chẳng đã tàu tuyệt đã lâu rồi. Xem như ở đời thượng cổ, người ta sinh hoạt bằng cách tự nhiên, nước khe trái núi, ai lấy nấy dùng, không ai tùy lụy ai, hoàn toàn bình đẳng, lúc ấy chẳng phải vì trao công đổi việc, nương cậy lẫn nhau là gì, chỉ vì cái cỏ cỏn con tự bảo, tự chống với các thú dữ và hoàn cảnh gió mưa bão lụt v. v. mà tinh đoàn thể của loài người đã bắt đầu có về tương quan mật thiết, chi như đồ nhu yếu lúc bấy giờ vẫn đơn giản, thủ công nghiệp cũng chưa phôi thai mà tổ tiên ta cũng đủ sống còn, đi hạ những nòi giống phồn diễn qui quyệt tinh ma như ngày nay, đã gây dựng biết bao cơ nghiệp đồ sộ truyền lại đến bây giờ cho ta tiếp thụ mà phấn sức thêm. Cách sinh hoạt êm đềm bằng kinh tế tự nhiên nầy dần dần biến tướng, mà chế độ tư hữu thay vào. Chúa tể loài người là lòng «lợi kỷ» bắt đầu xuất hiện, da dỉ nhân sinh bầm thụ không đồng, những kẻ khôn ngoan giảo quyệt hơn tức bọn quyền qui chiếm lấy địa vị sung sướng, kẻ lên bọn kém minh làm bộc dịch tức như bọn nông nô và bình dân v. v. Bọn nầy sinh hoạt dưới chế độ phong kiến trăm ngàn nghìn năm, chỉ còn cái kế sinh nhai là «làm thuê». Dương sơ loài người đồng là làm chủ muôn vật, hoàn toàn bình đẳng tự do mà cuộc thế hiển thiên thăm thoát trở nên kẻ thầy người tớ, kẻ sướng người cực, tỉ cơ công lý nhân đạo thì sự giai cấp nầy đã là quá khắc rồi, huống không được như thế nữa kia! Đời nay tự phụ là đời văn minh, trình độ tiến hóa về đường tinh thần và vật chất của loài người đã khá cao, đường thông thương ngày càng thuận tiện, bốn bể nay như

(Xem qua trang 4 cột 1)

ANNAM LỊCH SỰ HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

CÂU CHUYỆN

DÂNG THƯ LÊN ĐỨC VUA BẢO-ĐẠI

Về mấy tháng cuối năm vừa qua, Bản báo có tiếp được mấy bức thư dâng lên Đức Vua, hoặc gởi do bản báo chuyển đạt, hoặc đã dâng rồi mà gởi lại đăng báo. Bản báo có trích đăng đại lược mấy bức thư có về cần thiết mà lời lẽ thông đạt và phù hợp phê bình (bức thư của người dân, bức thư của người tù v.v.) và bức thư của ông quan hưu v. v.)

Đương lúc kim-thượng mới thân chánh. Bản báo lấy tư cách một nhà ngôn luận trong sự lược đăng mấy bức thơ trên, cốt ý trông cho con đường giao thông trên Vua dưới dân được mở rộng và gần gũi, không có cái tệ «tường ngăn vách đón» như thời đại chuyên chế ngày xưa, chớ không có ý gì làm quảng cáo cho người dâng thư, hay là ý gì khác.

Gần đây Bản báo lại có tiếp được nhiều bức thư dâng lên Vua như bức thư ông Lê-văn-Ly, tỉnh nạt nghị viên Thừa-thiên (nói về từ tụng án kiện nay thiên điên mà không công bình, nên cải cách), bức thư ông Lê-đình-Dĩ, Tam-kỳ (vấn đề giáo dục xin bảo tồn học Khổng-Mạnh, vấn đề kinh tế và thất nghiệp, xin mở cuộc quốc hội lương lẻ ...) Bức thư của ông Trần-quang-Viên, quyền lưu Nghệ an (xin bảo tồn Hán học, đặt trang sư ở các tỉnh lớn, người nước được xuất dương, lập nhà kiểm soát nông công thương, chế độ đồng tiền cho nhứt thống, và cho dân được hưởng lợi quyền nấu rượu) v. v...

Đây là kể qua mấy bức thư, đều ở trong có đều cần thiết, có đều vu khoát, song lời lẽ trôi chảy, có cái tánh chất bức thư. Ngoài ra có lắm bức thư khác, cái thì nói vòng nói phiếm như vải chài xuống biển mà kéo dài như quyển bộ, có cái nói đều vụn vặt như cái đơn kiện nhảm, không thể đăng báo được. Vậy xin trung cáo cùng các ngài vài đều cần thiết như dưới

1) Dâng thơ lên Vua, không phải là lời nói suông mà cốt trông việc thực hành. Vậy đã dâng một bức thư trước phải cẩn thận, chọn những đều thiết thực mà nói cho rõ ràng, lời lẽ cho giản ước, không nên nói đều viển vông;

2) Lúc kim-thượng mới hồi loan, chưa có văn phòng, chưa có sở chuyên trách về việc thu nhận thơ tin, nên người muốn dâng thơ, chưa biết gởi đâu, nay đã có phòng văn, có sở chuyên việc thu nhận thơ từ và phiên dịch, ai có dâng thư, cứ gởi thẳng nơi Ngự-tiền văn-phòng.

3) Ngài nào tự xét bức thơ mình gởi cho quan hệ đến việc quốc kế dân sanh, trong có nhiều đều thiết tha, sau khi dâng rồi nên chờ trông kiết quả ra sao, như trải thì giờ lâu mà không được ơn trả lời, thì viết thơ lên văn-phòng ngự tiền mà nhắc lại

Nói tóm lại là một bức thư đưa tới nhà chánh trị, cần đều thực hành hơn đều nói trống, không phải là món hàng quảng cáo. Vậy xin các ngài hiểu cho.

T. D.

(1) Bức thơ này đã chuyển đạt, ngự tiền văn phòng có thư trả lời cho Bản báo, nhưng vì lẽ riêng không đăng được lời phê bình

SÁCH MỚI ĐÃ XUẤT - BẢN NGÀY 28 TẾT LÀ CUỐN :

SÁCH MÙA XUÂN XEM TẾT

Giá 0$30

CỦA NHẬT - NAM THƯ - QUÁN HANOI XUẤT - BẢN

Có rất nhiều văn hay, vẽ đẹp và các điều thường thức về mùa Xuân tới đây. Ở xa thêm cước 0$20 (gửi lãnh-hóa trao-ngân cả là 0$65). Ai mua thơ và mandat chỉ đề cho nhà xuất-bản như vầy :

« Nhật-Nam Thư-Quán Hanoi »

Một cái thói quen nên đổi trong cuộc giao thiệp về việc công :

« NHẮN MIỆNG »

Gọi rằng việc công, tức là khác với việc tư, dầu là việc giao tiếp trong bài người, hoặc là quan trên với thuộc hạ mình, hay là quan đầu tỉnh tòa đối với các cơ quan trong thuộc hạt của mình. Theo như lối việc công của người Pháp. khi có sự gì cần nói ý kiến hoặc bàn bạc với người nào, hay là đòi hỏi, đều có giấy tờ minh bạch, không khi nào truyền miệng và nhắn nhe người nầy mách bảo người kia bao giờ.

Vậy mà theo thói quen Annam, dầu là việc công, cũng hay có cái lối «nhắn bảo» như là chuyện riêng vậy. Ký giả có thấy một vài việc rất buồn cười. như ông dân biểu ở nhà quê, quan tỉnh truyền tới hỏi chuyện, quan phủ nhân lại bàn việc.... Như việc đó mà chuyện riêng, chẳng nói gì. Có khi bàn việc công như vấn đề giáo dục nương thôn, vấn đề lương bổng giáo sư, cũng việc công khác. mà cũng truyền bảo theo cách « nhắn » như thế, thật là một đều bất liệu sự và bất thích đáng.

Sao vậy ?—1) đã là việc công. dầu việc nhỏ cũng không nên không suất, nên cái gì cũng có ghi chép làm bằng, dầu là câu nói cũng vậy, nhưng là lệnh truyền mà « nhắn » là thành ra chuyện riêng.

2 Truyền nhắn như thế, là lấy cách nói lẹ mà dài người. Người truyền đã mất thể diện, tỏ ra người không biết việc ; còn người nghe nhắn mà đi tới, cũng mất tư cách, chẳng còn tánh chất gì là việc công cả.

3, Người mình có tánh có tức, thường xem việc công như việc tư, dùng lối «nhắn» đó, lại có hồi việc tư mà làm như việc công, như cậy ai mua vật gì, hay là cần dùng cái gì để đi lễ hoặc tặng ai mà hạ ngày cải táng, hoặc việc thông thường mà cho người vác cái bài hiệu đôi gấp, làm cho người ta phải kinh ngạc.

Nói tóm lại, đã là việc công thì phải có cái giấy gì để làm chứng (par écrit). Người vâu mình dầu bữa tiệc thông thường còn có cái giấy mời phân minh thay. Cái thói có tức trong việc công ở xứ ta như cái lối « nhắn miệng » kia, có nên bỏ đi không ?

Người thấy rõ lại cảo

CỐ-TINH BỔ-THẬN HOÀN

Mắc bệnh gì thì phải uống Cố Tinh Bổ-Thận ! Bệnh như thế nào thì phải uống Cố Tinh Bổ Thận ?

Bệnh như thế nào thì phải uống CỐ-TINH BỔ-THẬN ? Thoạt tiên, hay đau lưng, mỏi mệt, thường hoa mắt, ù tai, đêm ngủ không yên giấc, hay chiêm bao thấy nhiều chuyện tỷ dị tinh ra tự hồ. Bệnh đương trong thời kỳ nầy thì mau dùng bài 3 lọ CỐ TINH BỔ-THẬN thì khỏi phải lo các chứng bệnh như sau nầy nảy ra :

Mộng-tinh — Di-tinh — Hoạt-tinh

là ba chứng rất hiểm nghèo, tùy theo bệnh nặng nhẹ mà phát sinh ra. Rất có hại đến đường sinh dục. Nếu đã phát ra ba chứng hiểm nghèo nói trên rồi, thì phải lập tức gởi thư về lấy thuốc 6 lọ mà dùng tiếp thì tài được chóng khỏi.

Bệnh nầy phần nhiều các bạn thanh niên thường mắc, vì hoặc chơi bời quá độ rượu chè thức đêm, hoặc tu tăng nhiều đường mà sinh ra, số khoảng 15 đến 50 tuổi nhiều người mắc lắm. Ai mắc xin gởi thư hỏi liền

SINH-HUY

44, Rue Maréchal Foch — VINH

Thuốc nầy mỗi lọ giá 1$00, mua từ năm tá tính giá đặc-biệt là 1$00, tiền cước phí người mua phải trả. Mua mandat đề tên M. SINH-HUY, đánh giây bảo tín đề SINH-HUY VINH.

KHO CHUYỆN...

Một nhà bác học Thụy-sĩ đã thí nghiệm mà biết rằng nên ; cả móng tay và móng chân của mỗi người để luôn chừng 50 năm không cắt thì dài được 36 thước tây.

Loài người chan đua mặc đồ gấm hoa nay lại đua nhau ở trường. Nói ở trường, ở Đức là thành hành nhứt. Nay ở Hương-cảng (Tàu, cũng đã có một hội do người Nga làm Hội-trưởng ; hội viên từ 20 đến 30 tuổi.

Cách một tháng nay có 6 người tù ở Côn lôn đóng bè thả ra biển trôi. Nhưng chỉ có 2 người còn gượng nổi với ma đói lạnh và sóng gió mà sống sót.

Chẳng may bè lại dạt vào bờ biển Xiêm-la. Hiện 1 người ở ngục Nam-vang và 1 người ở khám lớn Saigon. Trong 20 ngày ở biển, 2 người nầy chỉ uống nước tiểu với mau mà sống ! !

Lúc ở Nam kỳ họ gia quá, nên nhiều chỗ không ai mẫn gặt làm gì.

Ai muốn đậu bằng Tiểu học (C. E. Primaires)
Ai muốn đậu vào kỳ thi Concours 1ère Année

Xin hỏi tại :

PHÚ-XUÂN HỌC-HIỆU

94-98, đường Gia-Hội (HUẾ)

Trường tư-thục to nhất ở Huế.
Giáo rất chăm chỉ.
Giáo sư toàn là Tốt-Nghiệp và Tây-học tú-tài.
Trong năm 1932.
C. E. Primaires đi 40 ; đậu : 30
C. E. Elémentaires : đi 7, đậu 7

DẦU MỚI CHẾ :

LINH - BỬU

Bà Trần-thị như-Mân, chủ nhân hiệu Vân Hoa, 27 rue Gia long — Huế, mới phát hành một thứ dầu đặt tên là LINH BỬU để trị các chứng bệnh như ho, đau xương, đau đầu v. v...

Bản báo có nhận lãng 2 ve trung, mỗi ve 0$10, (có 4 hạng : 0$07, 0$25 0$40, 0$80). Vậy có lời cảm ơn bà Mân và giới thiệu cùng bà con thứ dầu ấy.

Hiệu Vân hòa sẽ phát hành các thứ nước bông nữa. T. D.

TIỀN CƯỚC GIÂY THÉP GỞI ĐI NGOẠI ĐÔNG-DƯƠNG TĂNG GIÁ

Sở Bưu điện bá cáo kể từ ngày 14 février trở đi, phàm các điện tín gởi đi ngoại Đông Dương, thì cứ điện tín thường (télégramme ordinaire) tiền cước mỗi chữ tăng thêm 2 xu, điện tín chuyển chậm (télégramme différé) cùng các điện tín tính giá hạ thì mỗi chữ tăng thêm 1 xu.

Trung - kỳ nhân - dân đại biểu viện

Kỳ Hội - đồng thường niên năm 1932

BIÊN BẢN

Ngày 5 Septembre 1932

(Buổi chiều)

(*Tiếp theo*)

Ông Nguyễn-thành-Hưng — Tôi xin nhà nước chú ý đến vấn đề dần thủy nhập điền bằng máy bơm ; xin nhà nước đừng giao cho dân sự việc mua máy ấy. Dân sự không lãnh nổi. Nhà nước nên làm hết cho dân.

Ông Girard. — Ông hãy làm một tờ yêu cầu. Phần việc ấy không phải phần việc của tôi.

Ông Nguyễn-thành-Hưng. — Nếu Nhà nước giao cho những kẻ lãnh hành, thì sự những kẻ ấy sau đánh thuế dân sự nặng lắm.

Ông Trần-bá-Vinh. — Viện chúng tôi yêu cầu nhà nước nhận đặt máy bơm và bơm nước cho dân nhờ, đừng để việc ấy cho các kẻ lãnh trưng, vì dân làm không được tiện lợi.

Ông Girard. — Tôi cũng đồng ý với Viện, nhưng việc ấy về quyền quan Toàn quyền.

Ông Nguyễn thành Hưng. — Dân sự xin rả thuế nước như các chỗ khác không cao không hạ hơn, nhưng nhà nước phải làm cả các việc cho họ.

Ông Girard. — Nếu như nhà nước làm lấy hết, thì tôi đã không cần phải chia ra dần thủy nhập điền bằng cách đắp đập, và dần thủy nhập bằng cách máy bơm. Đã không phải nói thuế nước đắp đập riêng, vì như vậy thì thuế nào cũng in nhau cả.

Ông kỹ-sư đọc bản dự thảo rồi giảng nghĩa.

Về phần chia một năm ra hai mùa lấy nước, mùa nắng và mùa mưa, thì sẽ cứ theo cái nghị định của các quan sở lâm, các nghị định ấy sẽ giao cho các hội đồng hàng tỉnh xét.

Bây giờ tôi đọc đến khoản cốt yếu xin qui Viện chú ý đến rồi bày tỏ ý kiến cho tôi biết. Khi nào máng nước đi qua nhiều làng và ruộng trưa của nhiều điền chủ, thì những làng và điền chủ ấy phải làm một lá đơn chung, cam đoan phải mua nước của máng ấy. Đơn ấy sẽ đưa cho chánh tổng, rồi chánh tổng đệ lên quan Sơ tỉnh.

Tôi xin hỏi viện những điền chủ có sẵn lòng mà ký giấy không?

Ông Nguyễn-thành-Hưng. Sao lại không?

Ông Trần-bá-Vinh. — Có người không ưng mua nước thì sao ?

Ông Nguyễn-thành Hưng. — Hễ thấy ruộng họ có nước thì bắt trả thuế.

Ông Trần-bá-Vinh. — Tôi không ưng cách ấy.

Ông Girard. — Ý kiến của viện thế nào ?

Viện xét khoản ấy cũng có lẽ thi hành được.

Ông Girard. — Quan sở sẽ gửi tá đơn qua cho quan chủ Lục-Lộ bàn tính xét.

(*Còn nữa*)

Phú-nghĩa, le 3 Novembre 1932

Monsieur Nguyễn-trung-Thâm à Quảng-xá — Đồng-hới

Thưa Ngài, ngày 15 octobre tôi có mua 3 hộp thuốc BẠCH-THỐN-TRÙNG của ngài về dùng thì thấy hiệu nghiệm ngay con trùng lẫy hình thì như trong vòng cái xơ-mít bết lại rất dài, nơi đầu nhọn nhọn mà có 2 con mắt trông rất dễ sợ. Nay tôi đã được lành mạnh như thường. Vậy có lời bình trọng cảm tạ ơn ngài, sau xin giới thiệu M. Trung chez Monsieur Viand contrôleur des Douanes mua dùng 2 hộp (mỗi hộp 0p50).

TRẦN VĂN-MẬU

Secrétaire des Douanes et Régies à Phú-Nghĩa Cẩm-Giàng

Những thơ cảm tạ như thế rất nhiều, bản hiệu sẽ lần lượt lục đăng. Cần dùng mỗi tỉnh mỗi người đại lý, tính hoa hồng nhiều. Ai muốn làm xin cho biết.

Thuốc BẠCH-THỐN-TRÙNG (tenia) 3 hộp giá 1p00 tiền cước phí 0p30, xin gởi trước mandat thì tôi sẽ gởi.

Nguyễn-trung-Thâm

Quảng-xá — Đồng hới

QUÍ ÔNG MẶC ĐỒ HÀNG NÊN CHÚ Ý

Thường khi mình lấy làm lạ mà thấy áo hàng lục-soạn của mình mới may mà giặt một hai lần nó vàng, coi như đồ cũ, và nhiều khi đồ tussor của mình mới bận vài lần bỏ ở tiệm giặt đem về thấy vàng coi như đã xài lâu vậy.

Áo quần mau vàng, mau mục là tại dùng Savon xấu vì trong savon xấu, nếu chưa tới nó còn lộn caustique (Thanh-diêm) ở trong Savon chưa ăn với dầu, hóa ra Savon thiệt, nó làm vàng và mục đồ (một là soude caustique bỏ vào vải thì phải mục vải, lấy tay mình bốc nó chảy tay). Savon xấu mà giặt áo thì phải làm hư tổn quần áo bằng năm ba chục phần, tiền hà tiện ham rẻ.

Xin qui ông mua Savon VIỆT-NAM nấu đúng 72 phần dầu mà giặt đồ hàng thì chẳng khi nào vàng mục mà đồ lại ít hao, mà qui ông lại giúp ích cho đồng bào mà làm được một cái nghĩa lớn nữa.

寶靈

DẦU *Linh-Bửu*

Một thứ dầu đặc, do toàn dược phẩm trong sơn lâm bản quốc, như quế, đậu-khấu, bạc-hà, tô-hạp hương, long não, đinh hương, trầm hương, đúng phép hóa học thái tây mà chế thành.

Bốn thứ công dụng trọng yếu nhất là :

Khư-phong tán-hàn, ôn-vị chỉ-ẩu, hạ-khí thông-khiếu, khai-uất tiêu-đàm.

Nam Pau Lào Âu đều dùng được cả. Có đại lý ở khắp các nơi.

GIÁ BÁN NHẤT ĐỊNH :

Linh-Bửu số 1 0$15 — số 2 0$40 — số 3 0$80

Kể từ đầu tháng hai, phát hành cả thứ Linh Bửu đặc biệt, giá nhất định 0$07 một hộp.

Mua buôn (hoa hồng từ 25 đến 30 phần 100) và mua lẻ xin viết thơ cho nhà Tổng phát hành :

VĂN-HOA

(Mme Trần-thị Như-Mân)

27, Rue Gia-Long — HUẾ

Phát không 50.000 hộp échantillons (ở xa xin échantillons xin gởi 0$04 bằng timbres để làm tiền cước).

DẦU LINH-BỬU "VĂN-HOA" HUẾ

DẦU HỒI-THIÊN

đặc

Mỗi vịm 0$25

Muốn bán quảng-cáo DẦU HỒI - THIÊN trong ít lâu nên bán buôn bán lẻ đều

Bán hai thêm một

Mua buôn, mua lẻ, hỏi tại các nhà Đại-lý **DẦU KHUYNH-DIỆP** *ở cùng nơi.*

Làm Đại-lý, gởi thơ cho *KHUYNH-DIỆP* Chủ-Nhân

Viên-Đệ

Quai de la Susse — HUẾ

Giây-nói : 87

Giây-thép tắt : VIENDE HUE

Chúng tôi được phép tòa

Y-CHÁNH TRUNG-KỲ

cho phát hành mấy thứ thuốc sau nầy :

Giải huyết độc P.D.Đ.	*Bổ huyết trừ phong*	1$20
Lập chỉ phát lãnh tán P.D.Đ.	*Trị nhức đầu, đau xương, cảm mạo, nóng lạnh, v. v.*	0.10
Hóa đàm chỉ khái hoàn P.D.Đ.	*Trị các bệnh ho người lớn*	0.60
Thuốc sán trẻ con P.D.Đ.	*Trị bệnh sán trẻ con*	0.20
Thuốc nóng lạnh trẻ con P.D.Đ.	*Trị các chứng nóng lạnh của trẻ con*	0.20
Thuốc đau bụng trẻ con P.D.D.	*Trị các chứng đi tả của trẻ con*	0.30

Những món thuốc nầy các nhà buôn thuốc tây, nam, bắc, đều bán được cả.

Xin hỏi tại : **Hiệu Bào-chế**

PHẠM-DOÃN-ĐIỀM

(Annam) *Tourane*

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

Cốt xin không mất tiền một quyển sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn ư hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 55 Haiphong

Dùng sữa

"LE GOSSE"

Già ăn trở lại,
Gái ăn đất chồng.
Nạ giòng ăn thụ thai,
Trẻ ăn chóng lớn.

NHÃN XANH
Có kiết tinh khiết thiệt bổ

Sữa "LE GOSSE" rất bổ cho tất cả mọi người : có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.

Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932

Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon

Có bán trong các tiệm tạp - hóa ở Đông - Pháp.

HIỆU GIẤY XANH : *Giá mỗi hộp* ..... 0$82

Đại - lý :

ÉTABLISSEMENTS MORIN - FRÈRES

HUE — TOURANE — QUINHON

TẾT RỒI, CÓ BỆNH NÊN CHỮA NGAY ĐI :

« Tôi ốm gần xanh cóm, dùng sâm, nhung, cao, quế cả thuốc khắp nơi, mấy năm hết bạc ngàn mà vô hiệu, nay dùng Tiên Tửu, thấy khỏe mạnh, đỡ da, ăn khỏe, mau tiêu đói, ngủ ngon, tiêu trừ hết các bệnh ... Tiên-Tửu quả thần diệu lắm. » Quý-hiệu gửi cho tôi 6 chai nữa (5 đồng 1 chai). Madame Trí-Phú Nguyễn-văn-Chung à Nam-Định ».

« Ông-Thân Ba-Phan ở đâu mắc bệnh ho lao, xanh cóm lắm, ít ăn kém ngủ, chân tay buồn mỏi, đau ngực, mồi lưng, nay dùng Tiên-Tửu và Thuốc của Quý-hiệu, không những mau khỏe mạnh mà còn bổ mập, khỏe mạnh lắm... M. Trần-văn-Đông, commerçant à Khoái-Châu ».

« Nội nhà tôi năm tháp rồi mắc bệnh kinh phong, ho, sốt, xanh, cóm, nay dùng Thuốc và Tiên Tửu của Ngài đã khỏi rồi, lại được tốt sửa, chân bổ khỏe mạnh và ngoan lắm... M. Nguyễn Khắc Nghiêm-sơn điền-bạ của Phán-sự ».

Coi những lời khen đó, đủ chứng rằng : Tiên-Tửu rất thần diệu đại tài, rất thơm ngon các ngài nên uống, vừa mau hết các bệnh, vừa được khỏe mạnh, làm ăn lanh lợi phát đạt, sau sanh năm đẻ bảy bình yên vô sự. Còn như thuốc thì thần diệu nhất là : Thuốc Paung hải 30$00 ; ho lao, ho kinh niên thổ-huyết 20$00 ; Hen, suyễn 15$00 ; Di mộng tinh 12$00 ; Lậu kinh niên 15$00 ; Giang mai 20$00, đau bụng kinh niên 12$00 ; Đau tai buốt óc 5$00 ; Sưng mộng răng đau má 6$00 ; Đau mắt kinh niên 10$00 ; Đau ngực 15$00 ; Đau thận, đau lưng, buồn mỏi tay chân, 10$00 vân vân. . . . Vừa dùng Thuốc vừa dùng Tiên tửu càng mau khỏi bệnh, mà khỏi bệnh là khỏe mạnh, đi làm việc được ngay. — Cứu nhất nhân, đức vạn phước, các ngài nên mách bệnh-nhân gửi thơ về ĐẠI-BẢO-DƯỜNG 22 rue des Médicaments à HANOI mua Tiên-Tửu và Thuốc để được mau khỏi bệnh ; theo lối giao ngân lãnh hóa cũng được, cước phí và cô hư bề chi, bổn đường chịu hết.

VIỆC TRONG NƯỚC

NGHỆ AN

Phận sự thầy đội trạm ở đâu ?

Tại bạt Đô-lương (Anh-sơn) thường nhiều người phàn nàn việc mất thư mất báo. Có người chỉ ở cách trạm chừng 100 thước tây mà họ cũng phàn nàn thư báo thường bị mở rồi lại gián lại bằng cơm. Viên phó tổng Nguyễn cảnh An gởi về Vinh cho con một cái mandat 7$ mà cũng lạc đâu chưa nhận được. Nhà bưu điện nên để ý cho. D. N.

Quan tha nhà bắt

Thôn Ngọc-Điền kiện ba người phân thâu của thôn Chi nê (Hưng-nguyên) phù thu lạm bổ trong vụ thuế tháng năm, chẳng biết mấy bác khai thế nào mà từ tháng 6 lại giờ, đã bị đòi hai ba lần, dân cũng đã khai cả, quan phủ cũng cho việc ấy là xong rồi ; thế mà thầy thông lại Nguyễn-văn-Bình lại cho lính về đòi hơn bảy mươi điền chủ, nào dân Chính-Điền, dân Ước-Lễ, dân Chi-Nê và dân Tiên-Linh, kẻ một sào, người năm, mười thước, đều phải khai lại. Tội nghiệp có đôi người đói rách, cũng cầm tờ giấy để thuê người khai, phải tốn tiền. Họ nó rằng lão nầy thầy bắt khai riêng từng người.

Đã mấy tháng nay, đòi khai nhiều lần, sao nay còn làm phiền thế ?

Khách bộ hành

Cuộc hát giúp nạn dân miền nam

Anh em công sự sở Nông-Giang Phủ-Diễn có tổ chức hai tối diễn kịch lấy tiền giúp nạn dân Bình-Định và Quảng-Trị. Trừ số tiêu 62$77, còn lại 272$65

Số tiền nầy đã đưa quan công sứ Vinh hôm 10-1-33, nhờ ngài gởi vào cấp nạn dân.

Lai cảo

HÀ-TĨNH

Trả lại tiền tịch ký

Theo lệnh nhà nước, những phạm nhân bị án từ 7 năm giở lên mới bị tịch biên gia sản. Tuy vậy, tại Nghệ-Tịnh, sau khi đã y một cái án nào do phủ huyện nghị kiết đem tới, bề bị bảy năm sắp lên, thì bị tịch biên. Vì vậy mà nay mới có tin trả lại tiền tịch ký cho những người được giảm án xuống dưới bảy năm. Vừa rồi một phạm nhân tên là Đinh-nho-Đang làng Gội-mỹ, huyện Hương-sơn, được bộ giảm án xuống 5 năm, nên số tiền tịch ký năm kia, nghe nhà nước sẽ giao về hương lý giả lại. Đinh-nho-Đang trước kia cũng bị tòa Nam-án Hà-tĩnh kêu án 7 năm.

Việc tiền tài trả lại giao cho tay hương lý, e có chỗ khó tránh khỏi sự phiền dân. Dân nguyện

Dọa người lấy muối

Mới rồi, tôi nhân có việc qua làng Nhượng-bạn, tổng Lạc xuyên, huyện Cẩm xuyên. Vừa đi đến bờ bể làng ấy, thấy ba người đang ngồi che mặt mà khóc. Hỏi duyên cớ, thì họ trả lời : « chúng tôi là Đặng Hải, danh Tiệu, người làng Tiên-trị và Trương Đệ, người làng nầy (Nhượng bạn) chung nhau buôn một thuyền muối chừng hơn 80 thúng, về đến chỗ rầy thời nữa đêm, thầy lý trưởng trong làng nạt rằng chúng tôi buôn muối lậu, phải đem sang nạp quan Thương chánh. Nói đoạn, bảo người xúc gánh sạch. Chúng tôi thấy tai vạ bất kỳ, đành phải nhắm mắt cho họ lấy. Chúng tôi cũng tưởng muối sẽ nạp ở quan trên, không ngờ lý trưởng đem về chia nhau để tư dụng, lại lập mưu để đánh 2 thúng, khiến người đem sang sở Thương chánh Tiên trị trình rằng : « lý trưởng thấy một gánh muối để ở dọc đường, vậy trình quan lớn ». làm cho quan Thương chánh cũng cho là thiệt. Gia bản của chúng tôi chỉ có chừng nầy, nay bị mất hết thì kế sinh nhai ắt tuyệt, nên buồn quá ! »

Cái tệ bắt dỏ « lậu » sinh nhiều mối hại quá ! Thương tâm

(*Xem qua trang tư cột 3*)

VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM HỘI

Société Internationale d'Epargne

Tư-bổn của hội 1.000.000 lượng và 8.000.000 quan phật-tiền (tất cả đã đóng rồi)

CHÁNH TỔNG CUỘC
đã 26 đường Chaigneau Saigon
PHÓ TỔNG CUỘC
Hanoi số 19 phố Borgnis-Desbordes
ĐẠI LÝ Ở HUẾ
Hoàng Tọa, 115, đường Gia-long

Hội dưới quyền kiểm soát của Chánh-phủ Đông-pháp. Tiền dự trữ có để tại kho.

Kỳ xổ số ngày 30 Janvier 1933.

Cách thức số 2. — Hạng bộ 423 trúng, trong có 3 vé : số 5407 của ông Võ-văn-Dương ở Sadec ; số 1221 của ông Antoine Danton ở Saigon được hồi lại mỗi người 500$ và số 3181 của ông Đỗ-Văn ở Hanoi được hồi lại 250$. Các phiếu trên nầy mới góp được 9, 4 và 2 tháng mà đã trúng.

Cách thức số 3. — Hạng bộ 391 trúng.

Xổ trả tiền lời. — Tiền lời kỳ nầy là $ 377,68, số 1084 của ông Huỳnh-Đong ở Bến tre được trúng.

Kỳ xổ số sau, nhằm ngày 28 Février 1933.

Xin viết giấy về hoặc lại Hội sở sẽ có các sách cắt nghĩa rõ ràng và liền lệ.

LỜI PHỤ. — Bản hội cần nhiều người có chứng chỉ tốt để làm Đại lý và quảng cáo cho Hội. Xin viết thư hay lại Hội sở nói chuyện

CAO CHỮA RĂNG

固齒膏海王堂

Tục ngữ có câu : « *Thứ nhứt đau mắt, thứ nhì nhức răng* », nhức răng tuy là một bệnh thường, nhưng người có bệnh ấy đau đớn khó chịu, mất ăn mất ngủ, cũng đáng ghê lắm vậy.

Chúng tôi gần đây bị nhức răng, ngứa răng, lung lay cả chân răng, mời ra công khảo cứu, chế được một thứ cao xỉa vào răng, không những khỏi nhức, khỏi ngứa mà thôi, mà chân răng lại thấy vững chặt như trước, chúng tôi lấy làm mừng rỡ vô cùng. Bà con mua dùng ai cũng khen là thần hiệu. Vậy ngài nào muốn dùng thứ cao ấy, xin gửi cho 35 xu tem (timbres postes) — 15 xu cao và 20 xu cước bảo-đảm (recommandé) - chúng tôi xin gửi cao tới ngay.

Nay kính cáo

HẢI-NGỌC-ĐƯỜNG

Thư gửi cho :

M NGUYỄN-HUY-CỪ

tù tài, làng Hoằng-nghĩa, phủ Hoằng-hóa

(Annam) Thanh-hóa

CÚM! CẢM-SỐT! NHỨC-ĐẦU

Nên mua ngay THẬP-LINH ĐƠN mà uống, nhẹ một liều, nặng hai liều, khỏi ngay

Mỗi liều . . . . . 0$10 — Một lọ 4 liều . . . . . 0$30

LỜI CẢM-TẠ

A Monsieur Vĩnh-Hưng-Tường à Vinh

Tôi là Linh-mục xứ Yên-lịnh có lời cảm tạ ngài sau nầy : Hôm tháng trước, tôi có lại hiệu VạnPhước ở Quán hành mua 8 liều thuốc THẬP LINH ĐƠN đem về cho họ tôi 5 người uống đều là linh-nghiệm cả. Nên tôi tin lại xin qui-hiệu gắng sức chế-tạo cho nhiều để cứu người là vậy.

R. P. BINH, Linhmục à Yên lịnh

Thuốc nầy có bán ở các chi-điểm Phó Gia-Tường, và các chi-điểm Vĩnh-Hưu-Tường

PHÒNG-TÍCH ——> Nhiều người bị mà không hiểu ?

Cơm không muốn ăn
Ợ hơi hoặc ợ chua
Tức bụng hoặc tức ngực
Da mặt vàng
Lâu năm đa bụng dày
Chân tay mỏi mệt

« Con chim »

VU-DINH-TAN
HAIPHONG

ĐẠI-LÝ CÁC TỈNH TRUNG-KỲ

HUẾ	*VĨNH-TƯỜNG 88, phố Gia-long.*
DALAT	*ĐINH VĂN-CHÂU Librairie.*
FAIFOO	*HOÀNG-ĐẠC-VINH 128, phố Pont Japonais.*
NHA-TRANG	*MỘNG-LƯƠNG THƯ-QUÁN.*
PHAN-THIẾT	*MINH-GIANG 3, Rue Đồng-khánh.*
QUANG-TRI	*THÔNG-HOẠT THƯ-QUÁN phố Chợ.*
QUANG-BINH	*VĨNH-HƯNG-TƯỜNG bán thuốc bắc ở Đồng-hới.*
QUANG-NGAI	*NGUYỄN-NGỌC-ANH Commerçant, Thanh-trà, Mộ-đức và Cha-Hoàng Commerçant à Sông-cầu.*
THANH-HOA	*PHÚC HƯNG-LONG 17, phố Tả biên.*
TOURANE	*NGUYỄN-THỊ-HUỆ phố Đô-hữu-vị.*
VINH	*SINH-HUY phố Gare.*

THÀNG NHỎ, CẢ GAN. . . . RẢI GIẤY

Một đứa nhỏ, lối 18 tuổi, đi khắp cả Trung-kỳ rải giấy, mà truyền bá cho đồng bào hay rằng : THUỐC HO (Bắc-Bửu) là một thứ thuốc ho độ nhứt hay, giá lại rẻ, 0$10 một gói. Nhà Viễn-Đệ, và các chỗ bán đầu Khuynh-diệp đều có bán thuốc ho nầy.

Thuốc tiêu xổ

Hiệu « NHÀNH MAI »

Được nổi danh lừng lẫy khắp cả Đông Pháp, uống ít, thì nó làm cho mau tiêu hóa vật thực, ăn uống biết ngon. Uống trọn gói thì nó xổ đàm độc vô số. Lãi kiêm và côn trùng nhỏ nhỏ cũng đều bị thuốc tống lôi ra cả.

Giá mỗi gói 0$15. Xin do nơi :

Viễn-Đệ 11 quai de la Susse Huế.

Thuốc dán hiệu Con Rắn

Trị các bịnh ngoài da, linh nghiệm phi thường. dùng đến thuốc nầy, ai cũng cho là thần dược. Trị mụn độ nhứt hay, trị ghẻ ; Trị tức ngực rất tài, hơa thuốc dán Sơn-đông thập bội. Bạch đàm, đàn bà đau vú, nầy cảng, tim la, hột xôi, cục bướu mới mọc, nước ăn chơn, lát, nhọt. Các bịnh ngoài da dùng đến thuốc nầy, thì qui ngài sẽ khen tặng vô cùng. Giá mỗi hộp nhỏ 0$12, hộp lớn 0$20

Ba món thuốc nầy có gởi bán khắp cả Đông-Pháp

Mua sỉ huê-hồng 30% do nơi nhà thuốc

VIỄN - ĐỆ

Quai de la Susse 11 -:- Huế

XIN LƯU Ý : *Còn nhiều chỗ tôi chưa kịp sửa giá thuốc một lần cho hết. Mỗi gao thuốc sửa giá, đều có in con dấu sửa bìa. Còn bao nào chưa sửa giá, xin qui ngài mua đúng giá cũ.*

GIA ĐÌNH GIÁO DỤC

Quyển thượng và quyển hạ

Mỗi quyển 0$20

Tết Nguyên-Đán năm nầy chỉ có Tiệm Bombay mới có về đủ các thứ hàng Tàu như Gấm, Kim-ngân Đoạn, nhung đen Thượng hải, cẩm nhung, satin đầy đủ các màu.

Hàng mới lại toàn tơ bảo lãnh thác chân, không mua cũng lại coi, ở xa xin gởi thơ lấy kiểu.

AU BON MARCHE

115, Rue Paul-Bert HUẾ

SUCCURSALE
Principaux Magasins Bombay
89 Rue Paul-Bert — Hanoi
Magasin bombay 43 Amiral Courbet — Haiphong

合 Maison HỢP-THỊNH 盛

Soierie & Mercerie

32 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang

HANOI

Bản hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như : lĩnh áo, lĩnh quần đen, trắng trơn và hoa, the thâm hàng đen the các màu trơn và hoa Lụa thâm các màu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đen các hạng, vải mãn, chế bạt thiệt ngon. Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các Qui khách ở xa xin viết thơ về lấy mẫu và giá hàng, bổn hiệu sẽ hồi âm tập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như valise, cặp sách, giầy giép, vi da, đồ đồng, đồ thêu, như mặt gối vân vân... bản hiệu có bán buôn rất nhiều xin các qui khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Gửi hàng đi các nơi theo cách lãnh hóa giao ngân (Contre-Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ các Qui khách mua thử sẽ biết.

Nay cẩn bạch

Mme NGUYỄN THỊ-SÁU

HỢP-THỊNH

32 Rue des Cantonnais HANOI

Đâu là CÓI PHÚC ?

TRIẾT-HỌC TIỂU-THUYẾT

Tác-giả : C. Flammarion — *Giang - Hạ dịch-thuật*

Số 88

— Cái sự ngu dốt của nhân loại trên trái đất ta là đặc biệt. Chúng sống mà không có một ý tưởng gì về thực tế. Chúng không biết rằng chúng sống trong ánh sáng của một vì sao. Nếu trong bọn họ khi nào có ai ngó lên trời, thì cũng chỉ thấy một cái trần bằng. Đối với họ, không có thi khoa học, và các nhà khoa học chỉ là người kỳ cục thôi. Em có thấy họ phân phát danh-vọng cho những ai không? Trước hết họ phát cho những ai giỏi nghề chém giết, sau họ lại phát cho những ai làm cho họ được vui, trừ ra những khi rất hiếm hoi, họ mới phân phát đến hàng người có ích !

— Anh La phải ơi ! Cái cảnh đẹp đẽ biết bao ! Sậu xa, gần lịnh, vô đại biết bao ! Tưởng như linh hồn có thể bay đến các khoảng trống kia rất dễ dàng. Nhiều khi em tưởng tượng bay đến các chỗ đó rồi ngắm trông cái khoảng vô tận ở chung quanh. Nhưng có hồi em khiếp sợ. Linh hồn có thể khi nào ngợp không? Em đã trải qua cái cơn ngợp ấy rồi. Em phải nhắm cả cặp mắt của linh hồn không giám trân ngó nữa, không giám suy nghĩ nữa. Ôi ! Cái cõi vô tận ! Em cảm giác được, mà không thể hiểu.

— Thế mà còn dễ hiểu hơn khoảng cùng tận. Em thử tưởng tượng một nơi cùng tận, em thử đặt một cái giới hạn, một cái biên giới cho khoảng trống thinh thang kia, chắc là không thể được, ý tưởng tượng của em chắc sẽ vượt ra ngoài biên giới ấy. Cái khoảng trống kia là vô cùng tận.

« Em thấy cái điểm trên trời kia, trên xa xả kia chớ ! Như em nói khi hồi, chúng ta đưa cái tư tưởng của chúng ta lên đó xem. Ánh sáng đi mau đến 300.000 cây số trong một giây đồng hồ. Với cái sức đi mau ấy, chúng ta phải mất hết 40 phút đồng hồ mới đến sao Mộc tinh, 1 giờ đồng hồ mới đến sao Thổ tinh, 4 giờ đồng hồ mới đến Thủy tinh... và 100 năm mới tới, cái điểm ấy.

Chúng ta thẳng đường đi tới luôn đi trong trăm năm, đi tới nữa, trong nghìn năm, mười nghìn năm, trăm nghìn năm, đi luôn, không nghỉ cũng đi 300 nghìn cây số trong một giây. Chúng ta sẽ không còn thấy quả đất, không còn thấy mặt trời nữa, không thấy luôn cả mấy ngôi sao mà chúng ta trông thấy khi còn đứng trên quả đất ; chúng ta đi ngang qua nhiều khoảng tinh giới mà trái đất ta không hề biết, nhiều khoảng, không ánh sáng mặt trời, chúng ta sẽ đi ngang qua không biết bao nhiêu là thế giới lạ lùng vui thú. Nhưng không có gì ngăn chúng ta lại được, chúng ta cứ thẳng tới trong trăm nghìn năm, năm trăm nghìn năm, triệu năm, mười triệu năm, trăm triệu năm, cũng cứ đi 300 nghìn cây số trong một giây đồng hồ.

« Chúng ta đến đâu ? Chúng ta đi đường nào ? Biên giới ở đâu ? Bầu trời đến đâu là hết ?

« Chúng ta không đi tới được một bước nào hết, chúng ta vẫn cứ ở giữa cõi vô cùng tận !

« Chúng ta đi mải đi hoài, đi mãn đời mãn kiếp, cũng không bao giờ đến nơi.

« Chỗ kia có gì ? Trời mới. Chỗ kia nữa ? Trời mới nữa. Ấy là cõi vô cùng tận. Các tinh-tú cũng đi như chúng ta, đi mau lắm, hãy xem ngôi sao kia, nó bị xém xuống, có thể nói nó rớt thẳng xuống ta, mỗi năm đi đến hai ba nghìn triệu cây số, nhưng không bao giờ đến tận ta, vì chính ta cũng đi, cũng đi mau thế, về phía Lực thần tinh.

« Kia sao Arcturus chạy về phía Nam, mỗi năm chạy được 300 triệu cây số.

Kia một ngôi sao nữa chạy đến 10 triệu cây số mỗi năm . . .

« Những sao ấy rơi xuống, chạy ngang qua khoảng vô cùng tận. Ấy là những hột bụi trên trời, một trận mưa ngọc, . . . và một trận mưa linh hồn, vì ở trên đó sống không biết bao là dân tộc.

« Và cái mặt trời là gì ? một chút bột.

« Và trái đất là gì ? không thành gì hết.

— Còn ta là gì ?

— Ta, . . . ta là một phần tử của Chúa trời, khi ta hiểu thấu những sự lạ ấy.

« Khi hồi anh đưa cái tư-tưởng của anh lên trên các ngôi sao, em có hiểu vì ý gì không ?

« Những ngôi sao như tưởng cọ nhau.

« Dùng ống dòm mà xem, thì những chỗ trống kia cũng có sao sáng chói . . .

« Vậy, anh tưởng thật các ngôi sao dính ngôi nầy với ngôi kia, kề nhau sát nhau, như các số thịt của ta.

— Sao vậy ? ngôi sao gần nhất cách mặt trời 40 triệu triệu cây số !

— Khoảng ấy không ăn thua gì cả. Cái ánh sáng, cái sức nóng, cái sức điện của chúng nó làm cho chúng nó sáp nhau. Như tưởng từ đây lên đến mặt trời có một khoảng trống 149 triệu cây số, và từ đây lên đến mặt trăng 384 nghìn cây số : đó là sai, thật ra không trống chút nào hết. Nhiều cái giây mà mắt người không thấy thấy được nối mặt trời với quả đất, cùng các thế giới khác với nhau.

« Bầu trời là một cái cơ-thể mà mặt trời cùng các ngôi sao khác là những cái tế bào vật chất.

(Số tiếp)

CẢM TƯỞNG ĐỐI VỚI VẤN ĐỀ THẤT-NGHIỆP

(Tiếp theo trang nhất)

một nhà, của cải sản xuất càng nhiều, sự cung cấp càng rộng, công nghệ càng tăng gia, thì người dân lại có người thừa? người nào lại người không việc? Bảo rằng máy cướp tết nghề, vậy thì ai chế máy ra để làm gì? Tưởng rằng công dụng của cơ khí rất lợi cho đường sinh hoạt người ta lắm chờ! Máy móc giúp công nhân đã lanh vừa khéo, người ta có thể làm ít mà cũng sung túc, ngày nay máy móc tuy chưa được thập phần hoàn mãn, nhưng cũng đã thấy một phần lao động rất lớn và tăng sức sinh sản thêm cho ta dùng; cái lao động gia đình trước nay đã đem làm thành xã hội hóa. lẽ thì sức chủ trì và quyền hưởng lợi tất cũng phải theo chiều mà bồi thực đường sinh hoạt cho ta được dồi dào. Xem vài trăm năm về trước, trong đời phong kiến, nền kinh tế hãy còn sơ sài và bế tắc, mà sinh hoạt rất rộng rãi, không một người nào đã chết vì thất nghiệp, phương chi nay lại đơi khoa học không bờ bến, đường giao dịch việc cung cấp đã thành quốc tế cộng thông, mỗi mỗi đều có máy móc mà vận dụng, thì xã hội sung sướng mới phải, anh em lao động ngày nay cứ mỗi buổi vài giờ, cấp du đều xuống xem máy, hết giờ là ăn chơi nghỉ ngơi vui vẻ chứ cớ sao lại bữa bay vất vả mất việc, bữa mai khóc mất nghề. Công việc của ai xúp đi? gạo ao bị ai dựt đi? mà chỉ nghề đâu cũng thợ thuyền thất nghiệp? có đâu hạng giàu sang đã giành nghề « mécanicien » của anh em đi sao? chắc rằng hạng nầy suốt đời ở chỗ lầu son gác tía, nằm trên nệm, đi trên bông, chưn bít tất, tay đeo găng, chưa lạnh đã run, chưa nóng đã đi hừng mát, họ thèm gì cái cảnh da trầy trán phỏng, tay lấm chưn bùn kia, mà đành công việc khó nhọc đó? nếu đã đến phần họ coi máy khuân đồ, thì xã hội chẳng văn minh lắm rồi, hạnh phúc lắm rồi! Nhưng thực trạng xã hội ngày nay thì lại trái hẳn. Quyền kinh tế ngày nay đã thuộc về tay phái tư bản kia mà!

Số thất nghiệp ở xứ ta vài năm nay mới thấy lục tục điểm chỉ vào sổ, chứ ở liệt cường Âu Mỹ, bọn dân nghèo đã lần lượt đua nhau ký tên từ đầu thế kỷ thứ 19 là lúc công nghệ mới cải lương kia (réformes industrielles) đến ngày nay họ càng chen chúc xen nhau đăng vào nữa. Huê-kỳ là một nước phú cường nhứt trên hoàn cầu mà số thợ thuyền thất nghiệp hiện nay đã lên đến hơn 12 triệu rưởi, còn ở Anh, Pháp, Đức, Ý, Nhật v. v. cũng chẳng kém gì.

Vấn đề thất nghiệp chẳng phải là cái khổ cảnh nhứt thời mà lại là cái kết quả tất nhiên của chủ nghĩa tư bản. Trong thời kỳ kinh tế đương tự trị muốn đủ thế lực cạnh tranh với nước ngoài, chính phủ các nước lại tán trợ vào, nào là bảo hộ mậu dịch, nào là khuyến tưởng công nghệ, nhà máy dựng lên, xưởng thợ thành lập, dung nạp hết các thợ thuyền, bao nhiêu dân lao động thủ công, chen nhau vào các xưởng làm thuê để sinh hoạt. Quốc sản càng tăng gia, vô sản càng tập trung lại, tài chính đã vững, đủ sức dương ra ngoài, họ bèn mở toang cửa bể (tự do mậu dịch) tuốt thẳng lên trường thương chiến. Lúc đầu bọn tư bản các nước theo quốc tế phân công (division de travail international) nước nào tiện nghề gì thì chế tạo vật ấy, nước nào cần ngoại hóa gì thì cứ hấp vào, sự cung cấp hãy còn rộng rãi, nên suất xuất nhập còn giữ được mực quân bình. Nhưng về sau vì sức cạnh tranh, nước nào cũng cũng chăm chăm chế tạo lấy đủ mọi hóa vật mà không dùng đồ ngoài, trở nên kinh tế tự trị (autarchie économique), thị trường vì đó mà hẹp dần; cái sức tiêu thụ mạnh nhất là phần đông vô sản, thế mà đã là vô sản thì chỉ bán mồ hôi đổi gạo còn không đủ bữa, còn có tiền đâu mà mua sắm đồ nọ vật kia? bọn vô sản càng nhiều mà nơi tiêu thụ càng eo hẹp, thế mà sức sinh sản cứ ngày một tăng gia vô độ, trách nào mà không bị ủng trệ? Hàng hóa ủng trệ, các xưởng đóng cửa, thợ thuyền không có chỗ làm, thất nghiệp! Vấn đề thất nghiệp do sinh tế bất bình đẳng gây ra, là một vấn đề rất quan trọng đến thời cục tương lai mà không biết vì lính thế bức xúc hay họa lai thần ám các nhà đương cục họ làm cái gì cũng có vẻ trái ngược, bên trong thì thợ thuyền thất nghiệp, mà bên ngoài thì cửa bể khóa chặt, phía sau thì dân chúng đói khát chết lăn, mà mặt trước thì đưa tạo chiến cụ, huấn luyện quân binh. Ở hội Quốc liên họ rảnh thảo luận suông những chuyện dân đân, vấn đề Mần-châu, nợ chiến tranh, án giảm binh, nước giao hiếu, bán cải om sòm, kết quả mười voi không được một bát xáo.

Phàm cái gì trên đời, đầy thì nghiêng, nghiêng thì úp, úp thì bằng, có lẽ thế giới đến cái ngày « bằng » ấy, cuộc hòa bình mới thực hiện chăng?

Ưu-thời

Việc thế-giới

(Tiếp theo trang nhất)

Hạ nghị viện bỏ thăm tín nhiệm: 370 phiếu khả quyết đối với 200 phủ quyết

Nước Đức dưới Nội-các Hitler

Bá-linh, 2 Février. — Hitler ra một cáo tờ tuyên cáo khen ngợi quân lính và khuyên giữ thái độ an tịnh, vì cái giờ đàn áp và khủng bố đã đến.

Hạ nghị viện đã bị giải tán. Cuộc tuyển cử nghị viên mới định vào ngày 5 Mars.

Hitler có đọc bài diễn văn đại ý nói:

1) Khôi phục tinh thần chính trị lấy Tin lên chánh giáo và gia đình làm căn bản.

2) Sửa sang nước Đức về mặt kinh tế với 2 chương trình 4 năm;

3) Bên ngoài bảo hộ các quyền lợi Đức, lấy lại quyền tự do và bình đẳng của Nhưng vụ xét nhà cộng sản khi đêm và sớm hôm nay ở Bá-linh và nhiều thành phố ở Phổ-lỗ-sĩ như không có kết quả gì.

Tình hình Tây-ban-nha

Madrid, 31 Janvier (R. d.) — Tình hình Tây-ban-nha chưa yên, nhứt là ở Lahorrh thuộc tỉnh Burgo; ở đấy khi hội nghị xã hội giải tán, có 3 người chết trong cuộc xung đột giữa các phái trong đảng. Tại trường Cao đẳng Madrid, cảnh binh phải can thiệp dập áp những cuộc lôi thôi do học sinh bãi khóa gây ra. Thợ mỏ ở Asturies định bãi công phản đối việc đuổi mấy bạn đồng sinh nghiệp. Ở Andalousie và Estremadura.

Chính phủ đã cho hay rằng những nông dân không được đạo luật, sẽ có về nông nghiệp

Tình hình Ru-ma-ni

Bucarest, 3 Février — Cuộc lộn xộn sau cuộc vận động ở Ploesti. lan ra mất ở Bucarest. Chính phủ xin phép Hạ-nghị viện thiết pháp binh ở Bucarest và Ploesti; Hạ-nghị-viện đã cho phép Nội vụ tổng trưởng thiết pháp binh nơi từng thành phố hoặc chung, hạn 1 nhứt là trong 6 tháng.

Thuốc xán

Xơ mít một liều 1$20 trừ tuyệt bệnh xán

Thuốc cai nha phiên

Bỏ rất êm đềm, tam kỳ biết tiếng, ai muốn khỏi nghiện, gửi thư cho biết: 1°) Hút ngày mấy bữa?
2°) Mỗi bữa mấy phân?
3°) Xái ăn mấy lượt?

Nguyên sử tòa thượng hạng thông phán

TRẦN-ĐỨC-CẢNH

57 — phố Định-Tân — 57

TONKIN NAM-ĐỊNH

HẾT KHÍ LỰC Chữa rất cẩn thận, rất chóng kiến hiệu, khỏe vẻ lâu dài. Gửi thì dùng thuốc: PARISIAN PILLS - Giá bán 1$ 60

LẬU CÓ MỦ mới mắc đã lâu kinh niên. Đau sưng bàng quang, sưng hòn giái, sáng giậy chảy mủ, nên nên Thì dùng thuốc: BLENNOCOL GIBERT - 1$ 60

TIÊM LA Chữa rất cẩn thận, kiến hiệu, bền dai, dễ đem theo khi đi chơi Dùng thuốc COMPRIMÉS de GIBERT dùng thay thuốc 606 và thuốc tiêm rất lợi Chữa bệnh này dùng thuốc gì cũng không khỏi, dùng thuốc này thì rất kiến hiệu.

Hộp năm mươi viên: 1$ 60

Gửi mua và xin sách chỉ dùng, hơi bao cẩn kỹ, không tính tiền.

Pharmacie GIBERT, 16, Rue d'Aubagne, MARSEILLE

Gói kín đáo, theo lối recommandé. Khởi khi thơ mua thì định theo số tiền.

Có bán tại các hàng bào chế tốt.

Việc trong nước

(Tiếp theo trang ba)

Lừa trên hiếp dưới

Ở làng Đông lộ, xã Tuần lệ, tổng An-ấp, huyện Hương sơn, có tên Phan-hựu-Gia nhà nghèo và trước làm Phó-lý. Vì nhiều sự nhũng lạm bị dân kiện phải từ dịch. Năm trên có trát quan sức bầu Hương, biểu Tộc-biểu. làng không ai cử nó cả, vì nó đã bị dân kiện và đã bị án rượu lậu. Không biết nó lo lót thế nào mà kiếm được cái bằng Tộc biểu, Hương biểu. Từ đó đến giờ mặc sức vùng vẫy trong làng khi thì hà hiếp dân sự, sưu thuế thì phú thu mỗi chủ một vài bào để rượu chè mà không biên vào biên lai.

Cách mấy tháng đây lại có làm một việc rất gian ác: Trong làng Đông Lộ có đứa trẻ mồ côi cả cha mẹ, độ chừng 14, 15 tuổi, tên là Bường. Gia bất nó tới ở trong nhà đành lấy hết vốn khổ mấy tháng, đồ rồi đem ruộng đất của Bường bán cho kẻ khác để lấy tiền tạo đám khác làm của mình. Khi đã lột hết của cải Bường rồi, thì đem Bường đi đâu mất, đã 6, 7 tháng nay không thấy Bường ở làng Đông Lộ nữa.

Biết chuyện

QUẢNG-NAM

Học trò cũng bị phiền lụy

Nhơn dịp đức Bảo-Đại nam tuần tỉnh có giấy sức học trò đi mừng cờ và đèn.

Học-trò trường Mỹ hòa (Đại lộc) đi tàu tốn các sở phí mỗi trò gần 2$. Cha mẹ học trò chạy vạy đã sáng mắt, ma giáo sư.... bắt mỗi trò phải góp 1 xu cho thầy đi xe xuống trước tỉnh mà thuê nhà cho học trò ở.

Từ Mỹ hòa xuống tỉnh 18 cây số, đi qua giang ghe, chỉ tốn 6 xu. Nay nơn 300 học trò, góp mỗi trò 1 xu thì trên số 3$. Ta tính thử thầy lợi được bao nhiêu.

Biết

Câu chuyện «thuế thuốc lá»

Bản báo có tiếp được bài lai cảo của mấy nhà nghiệp chủ trồng thuốc ở huyện Hòa-vang, đại lược cũng than phiền về khoản nghị định mới như mấy bài đã đăng trước, nên miễn đăng.

T. D.

BÌNH ĐỊNH

Câu chuyện nghinh ngự giá

Bông-sơn là một hạt mới by trận bão dữ dội, hồn chưa nhập xác.

Vậy mà vụ nghinh giá nầy long trọng lắm: Quan phủ sức cho trong hạt 108 làng đều may cờ: làng lớn 12 cây, làng trung 8 cây. làng nhỏ 6 cây, thông tính cả cờ ngũ hành may bằng nỹ giá là 2$00 một lá, còn cờ long tinh may bằng vải dù, một lá 1$00, ước một số tiền khá to.

Rõ

Xớ bớt của dân đói

Nguyên cuối tháng mười một Annam, Hội Cứu-tế nạn dân có đến chẩn cấp làng chúng tôi Hòa Đại, Tổng Thạch Bàn, huyện Phù Cát.

Sự chẩn cấp đều được công bình con dân rất cảm ơn. Nhưng dân chúng lại gặp tên Lý trưởng Nguyễn Chuyên và hương kiểm Quá xớ bớt số tiền chẩn cấp kia và bắt phải ký tên vào sổ riêng để tránh tội. Chúng tôi chả biết kêu vào đâu. Xin kê rõ dưới nầy cho nhà đương cuộc biết rõ cái thói quỷ quyệt của bọn hương lý.

Tên dân	Tiền lãnh được	Tiền bị xớ
1· Thị Kiệt	3$00	0$50
2· T. Muốn	3.00	0.50
3· Danh Nồ	3.	2.00
4· D. Xuân	6.	1.
5· D. Khiển	5.	1.
6· D. Hơn	5.	1.
7· T. Gặp	3.	0.20
8· D. Thắng	5.	1.
9· Thiệp	5.	0.60
10· Thiệt	4.	0.50
11· Độ	4.	0.50
12· Đinh	5.	3.
13· Đinh	4.	1.
14· Dẻo	5.	0.70
15· Hoài	5.	0.50
16· Đen	5.	1.30
17· Hẹo	3.	0.70
18· Quợt	5.	1.
19· Lướng	3.	0.50
20· Đốn	3.	0.50
21· Láng	3.	0.50
22· Chúc	3.	0.50
23· Nào	3.	0.50
		19$50

Dân lai cảo kỳ lên và điểm chỉ

CÁCH ĐIỀU-TRỊ THEO PHƯƠNG NỘI-ÂM để chữa

BỆNH GIANG-MAI

bằng thuốc bánh

SIGMARGYL

Thuốc SIGMARGYL trắc có ba thần hiệu đã thí nghiệm về Bệnh Giang-Mai, thuốc SIGMARGYL này chữa ngay ở máu và ở các nơi bệnh chứng tổn-thương, cả các thời-kỳ của bệnh Giang-Mai. Không quan-ngại gì, không tổn-hại gì đến tì vị, thuốc này là một thứ thuốc trắc hay, có các tay thầy thuốc chuyên-môn chứng-thực và lại có công-hiệu:

THAY ĐƯỢC THUỐC TIÊM

Chế ra tại LABORATOIRE CHIMIOTHÉRAPIQUE số 2, Place du Théâtre-Français, PARIS

Thuốc SIGMARGYL bán tại các hàng bào-chế tây ở thuộc-địa.

à Hué: Pharmacie IMBERT

SÁCH THUỐC VIỆT-NAM

越南医学方針

NGUYỄN XUÂN-DƯƠNG

Bán tại DƯƠNG-NGUYÊN 123 Phố Khách Namdinh

GIÁ 3$50

Sách này đoạt nghiên cứu khoa thuốc Việt nam xuất bản, nói rõ cội nguồn các bệnh, phép xem bệnh, xem mạch, trị bệnh, có nói cả tính các vị thuốc nam, thuốc bắc, phân biệt tốt xấu hệ cùng. Cả bộ 10 quyển giá 3$00. Mười quyển đóng chung làm một bìa dày giá 3$50, ở xa mua thêm cước phí 0$40. Lãnh hóa giao ngân hết 0$50 thơ và mandat gởi cho

M. NGUYỄN XUÂN-DƯƠNG

123 Rue Maréchal Foch — NAM-ĐỊNH

MAGASIN DE SOIERIES

TAN-LỢI

138-140, Boulevard Tổng-đốc-Phương — Cholon

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải, như là: lãnh, xuyến, trứu, cẩm nhung, cẩm chánh v. v. Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt bổn v. v., khăn đội đầu rút và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp, đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu « Teinture Idéale » danh tiếng thế nay ở Nam kỳ.

Lãnh bán sách mới xuất bản nhãn hiệu « Pagode Chinoise et Annamite de Cholon » (Dế-ngạn Hán Việt tự miếu) viết toàn Pháp văn của M. Lê-văn-Lưu, hàn lâm học sĩ, thưởng tho ngũ đẳng Bắc-đẩu bội tinh, soạn, có 26 cái ảnh chụp (photogravure).

Sách nên đọc, giá 1$00, gởi theo cách lãnh hóa giao ngân 1$26.

Mấy nhà bán sách tây và ta tại Saigon có bán.

Bánh hộp biscuits « Kim-Thời » của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng)

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Nội-hóa 129 Bonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung kỳ và Bắc-kỳ. Ở xa xin viết thơ về thương nghị.

TÂN-LỢI

138 140, Bd Tổng-đốc Phương — CHOLON

ĐỒNG-BÀO, ĐỒNG-BÀO ???

Đã kêu là đồng-bào, tức là cùng nòi giống, cùng xứ sở, cùng một nước với nhau, đã là đồng bào thì:

KHÔNG LẼ NGƯỜI NAM lại không dùng thuốc nam?

KHÔNG LẼ NGƯỜI NAM lại không trọng thuốc nam?

KHÔNG LẼ NGƯỜI NAM lại không giới thiệu cho thuốc nam?

Thuốc nam là thuốc nào? tức là thuốc của nhà NAM-THIÊN-ĐƯỜNG Nam-Định, đúng toàn các môn thuốc nam mà chế tạo ra. bệnh nào có đủ thuốc lấy, linh nghiệm như thần, đã được bằng cấp và đã nổi tiếng khắp trong nước, người Việt-Nam nên sẵn lòng chiếu cố đến thuốc Nội-Hóa, hoặc mua dùng, hoặc mua sỉ, hoặc làm Đại-lý, hoặc cổ động giúm cho thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG, để chấn hưng cho nghề thuốc nam, để giữ lấy mối lợi quyền cho thực nghiệp nước nhà, ấy là bổn phận của người Việt-Nam, biết thương nhau, biết giúp nhau vậy. Ngài nào muốn dùng thuốc gì, muốn làm đại-lý bán thuốc nam, xin cứ gởi thơ cho nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG, 137, rue Maréchal-Foch Nam-Định mà lấy chương trình và catalogues.

NGU-TINH

Nhân-Tạo-Huyết

của lương-y YECSIOUNINE

Chuyên-trị:

TINH-THẦN LAO-TỔN
KHÍ-HUYẾT GIẢM-SUY

Có tinh nhất đặc biệt là sát được trùng độc ẩn núp trong máu, nhất là trùng lậu, giang mai nhập cốt. Và trừ con nài ghẻ.

Thuốc nầy đã được nổi tiếng là một món thuốc Bổ-Huyết Sát-Trùng rất hay. Và đã phân chất tại phòng Thí-nghiệm Đông-Dương tại HANOI ngày 15 AVRIL 1932.

Mua thuốc xin hỏi tại TỔNG-ĐẠI-THỦ của nhà thuốc NÃM-SAO

SINH-HUY

44 — *Maréchal Foch* — 44

VINH

Là nhà bán thuốc SỐT RÉT, NGÀ NƯỚC nhãn « NÃM SAO » rất thần hiệu

Mỗi gói 0$15

BẢO-NINH

Bệnh quỷ đã có thuốc tiên!!

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, sự LẬU nhập CỐT nghĩa là khiến rất nỗi trong người nhọc mệt thêm cũng rượu thì càng có mủ, hay trong thịt nó buồn như hiểu, hay cần cắt nhất mặt cái, mau đã có lưu vi các vi-trùng GON OCOQUE nó ẩn vào trong tương, trong máu, hễ trở giới thì như vậy, bệnh này rất nguy hiểm và chuyển nhiễm, nếu đã cho lây là thì người ấy mang bệnh đau GIA-CON chiaterm khi ho huyết bạch, bằng huyết v. v. thì sinh đã rất hèm, nếu đã con thì hay bằng mủ, cho TIM-LA nhập CỐT người khỏi như trong máu trong tương cho vi-trùng SPIROCHETE DE SCHAUDINE nhe nhu, trở giới hay sốt, đau đầu, đau mình, đau cần đau gối, nhân hay mỏi mệt, cần cái hòa, ta cũng là đã quấy ngủ, vì cái nọc này nó chuyển-nhiễm cùng tự lâu thay thay, nếu mắc bệnh không tìm thuốc trị, thì thuốc thần hiệu nầy thì các nọc ấy nó chuyển nhiễm hang mấy mươi đời, nhơn nhơn mang đến chín đời v. v. vì thế nhiều người thế không có bệnh khi gom máu thì trong có vi-trùng TIM-LA, cũng như bệnh NỐ LOEN (Chancre-mou) bệnh nầy nó cũng có vi trùng BACILLE DE DUCREY, cũng vi-trùng nầy nó cũng ẩn vào trong tương, trong máu, nó cũng nguy hiểm như TIM-LA, bệnh nầy cũng có nhiều người thiệt hại đến thân thể, vậy các người mắc phải các bệnh nầy đã nặng, hay bệnh nhập CỐT mấy mươi năm, hay mới mắc phải, thì lập tức dùng ngay thuốc HIỆU HOÀNG-VĂN-LẬP, số nhà 27 phố Hàng-Bồ Bắc-ninh (Tonkin) thế nào cũng phải mau khỏi, và rất hết nọc. Người có bệnh nặng thuốc vẫn ăn lại tăng ăn như thường, khỏi hao gió không biết, thực thế vậy, nếu ai là có thai nặng cũng được không hại gì cả, thuốc LẬU 1$00, TIM-LA 3$00, thuốc CHANCRE-MOU nó nặng và bài 3$00, ĐẠI-LÝ LÂM-NAM-HƯNG Commerçant Rue Route-Longue PHAN-THIẾT, PHƯỚC 27 Rue des Mandarins (Phố Hàng-Bồ) à HANOI HỒ-VĂN-CHIÊU chez Vinh xuân Hiệu commerçant của Tây à QUẢNG-NGÃI, Lam-thành-Tuy Hàng-phố Công-Sơn à Longxuyên, Annam dược-phòng, chủ-nhân Lê-ngọc-Thanh, route Canon à Bến-Tre à Cantho, chiêu nếu ngài muốn mua thì gởi cho một tỉ bạc trước cho bổn hiệu gởi nhân hay giao ngân y như ai nông muốn làm đại-lý xin viết thơ về bổn-hiệu

Máy BEKA!
Máy BEKA!

hát rõ, kiểu đẹp, giá rẻ...

chạy hết dĩa máy tự đứng.

Một hộp kim 200 cây và một dĩa Beka tùy ý lựa

Bán chiêu hàng: 35$

Số rất ít! nên chú ý kẻo hết!

HUẾ — Mme RICHARD RUE CITADELLE KẾ CỬA THƯỢNG-TỨ

Chúc năm Mới

Rồng bay Qui-Dậu tiết xuân thiên
Năm mới mừng nhau vạn sự nên
Trung điểm nghìn hồng non nước Lạc
Nở nang trăm giống châu con Tiên
Mưa ân gió Á xuân đầm ấm
Đến Nhị sông Mê sóng lặng yên
Qui khách tìm phương ai đó nhỉ
An Thành hiệu đẩy động Đào Nguyên

AN-THÀNH

37, Phố Hàng Đào — HANOI

Trong tháng Février 1933 Hiệu [illegible] một thứ giấy tây làm tranh treo máy, mà chỉ bán có hoa 1$00 [illegible]

AN THÀNH

Imprimerie HIẾNG-DÂN, HUẾ

Directeur Gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG